

ทะเบียนวิจัยเลขที่ 24 04 01 12 01 01

ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีของชาวนาที่ผ่านการอบรมโครงการปรับปรุงชาวนาน้ำฝน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

EVALUATION OF NEW TECHNOLOGY TRAINING PROGRAM FOR RICE GROWING FARMERS IN
NORTH-EASTERN RAINFED AREA

สง่า ดวงรัตน์	ลาวัลย์ นิยมวิทย์
พุดนา กมลรัตนกุล	วีรศักดิ์ สุรพัฒน์
จันทนา สรสิริ	สุชาวดี นาคะทัต
เสาวนีย์ พิสิษฐพันธ์	กิจจา สุzumโท
สมร อ็อกเวชะ	ประยงค์ แสงไฟโรจน์
วัฒน์ศักดิ์ ชมภูนิช	ประกอบ สิงศิริตัน
พัชนี กำเหนิดรัตน์	ศรีอุไร กุศลธรรม
สงบ ปั้นเพ็ง	เกษม การปลูก

เรื่องชัย คงศรี

สถานีทดลองข้าวอุบลราชธานี สถาบันวิจัยข้าว

งานวิเคราะห์ทางสถิติ

กองแผนงาน

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการสำรวจชาวนาในจังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการอบรมเรื่องการทำนาข้าวไปแล้ว ตั้งแต่ปี 2519-2522 จำนวน 300 ครัวเรือน และ ชาวนาทั่วไปที่เป็นเพื่อนบ้านใกล้เคียงอีก 300 ครัวเรือน รวมทั้งหมดจำนวน 600 ครัวเรือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่าชาวนาทั้งสองกลุ่มนี้ใช้เทคโนโลยีในการทำนามากน้อยแตกต่างกันเพียงใด และชาวนาที่ได้รับการอบรมแล้วได้นำความรู้ไปเผยแพร่แก่เพื่อนบ้านมากน้อยแค่ไหน ได้ทำการประเมินผลจากฤดูการทำนาปี 2523 โดยแบ่งระดับการใช้เทคโนโลยีในการทำนาออกเป็น 3 ระดับ คือน้อย ปานกลางและสูงตามคะแนนที่คณะกรรมการได้ร่วมกันพิจารณา โดยถือเอาคำแนะนำในการอบรมเป็นหลัก

สรุปผลได้ว่าชาวนากลุ่มที่ได้รับการอบรมใช้เทคโนโลยีในการทำนามากกว่าชาวนากลุ่มทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % ซึ่งความแตกต่างนี้เนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์

การใช้ปุ๋ยและการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว แต่เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ของทั้ง 2 กลุ่มแล้วปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากขนาดกลุ่มที่ใช้ เทคโนโลยีในการทำนานั้นมีการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป เพียงร้อยละ 33 เท่านั้น จึงไม่ช่วยให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ส่วนการเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปยังเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันพบว่ามีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นและอุปสรรคสำคัญ ซึ่งทำให้ชาวนาไม่สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมนั้น คือ ปริมาณการตกของฝนไม่สม่ำเสมอ และการขาดแคลนเงินทุน ที่จะซื้อปัจจัยต่าง ๆ ในการที่จะเพิ่มผลผลิตข้าวให้มากขึ้น ปัญหาอื่น ๆ ก็คือ การขาดความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย การใช้สารเคมีป้องกันศัตรูข้าวและความเคยชินของชาวนาที่ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ

กรมวิชาการเกษตร